

UNG VÄNSTERS HBTQ-PROGRAM

Behandlat på Ung Vänsters riksting i Hallsberg 2024

 UNG VÄNSTER

Ung Vänsters hbtq-politiska program

Inledning

Detta är Ung Vänsters hbtq-politiska program. Programmet är det första av sitt slag och därmed ett stort steg för förbundet. Programmet utgör en grund för våra hbtq-politiska analyser och fungerar som en strategisk kompass för Ung Vänsters roll i hbtq-kampen.

Programmet skrivs i en tid av nyliberalism, feministisk backlash och en alltmer normaliserad fascism i såväl Sverige som omvärlden. Den politiska verklighet vi ser idag utgör ett direkt hot mot hbtq-personers rätt att leva fritt och med värdighet. Ung Vänster står upp och kämpar för hbtq-personer rätt till ett värdigt liv fritt från förtryck.

Teori och begrepp

Hbtq-begreppet

Akronymen hbtq står för **homosexuell, bisexuell, transperson och queer**. Idag används akronymen som ett paraplybegrepp för att beskriva de sexuella läggningar och de könsidentiteter som går utanför genusdualismen. De här kategorierna är inte av naturen givna eller oföränderliga över tid – och det finns många som inte enkelt kan placeras in i någon kategori – men kravet att anpassa sig till den roll man fått tilldelad begränsar också livet för de som lever inom normerna.

Homosexualitet och bisexualitet syftar till sexuella läggningar, vilket kan ses som vem man blir kär i och attraherad av. Att vara homosexuell innebär att attraheras av samma kön som en själv. Att vara bisexuell innebär att attraheras av fler än ett kön.

Att vara transperson innebär att inte vilja betraktas utifrån den ursprungligen tillskrivna genuskategorin. Cispersoners handlingar kan begränsas av den tillskrivna genuskategorin medan transpersoner ändrar sitt könsuttryck för att inte längre falla inom genuskategoriens ramar. Transperson i sig är ett paraplybegrepp och innefattar många personer med olika könsidentiteter. Binära transpersoner är personer som identifierar sig med sin motsatta genuskategori från vad de blivit tilldelade vid födseln. Icke-binära transpersoner identifierar sig varken som man eller kvinna, eller som både och. Många transpersoner ändrar juridiskt kön,

könsuttryck, pronomen, namn och/eller genomgår könsbekräftande behandling, men inte nödvändigtvis.

Queerbegreppet är ett paraplybegrepp som varken refererar till en specifik sexuell läggning eller könsidentitet. Att vara queer innebär att på något sätt bryta mot genusdualismen. Queer används även ibland synonymt med hbtq.

Hbtq-begreppet är ett ständigt föränderligt begrepp. Inte bara har själva begreppens innebörd ändrat betydelse och status, utan det tillkommer också nya kategoriseringar för såväl sexualitet som könsidentitet. Det innebär att det finns många variationer av begreppet. Ung Vänster använder benämningen hbtq, eftersom begreppet fokuserar de kategoriseringar vi menar är centrala i kampen för sexuell likaberättigande och transkampen. Vi menar att förtryck som riktas mot hbtq-personer med en annan sexuell läggning eller könsidentitet utanför hbtq-kategorierna grundar sig i homo- och transfobi och att det därför är effektivast för organisering utav rörelsen att använda hbtq-begreppet, även om vi också tycker att folk har rätt att identifiera sig med det begrepp de själva föredrar.

Genusdualism

Ung Vänsters syn på kön, genus och sexualitet grundar sig i vår förståelse av könsmaktsordningen. Könsmaktsordningen är den struktur som underordnar kvinnor och överordnar män. Den här rangordningen är beroende av en tydlig uppdelning mellan män och kvinnor, vilket sker enligt genusdualismens principer.

Genusdualism innebär att två tydliga genuskategorier, män och kvinnor, konstrueras, och att de avgränsas tydligt genom normer och förväntningar om vad som är kvinnligt och manligt. Ur könsmaktsordningens genusdualism uppstår avgränsningar och normer för människors sexualitet, könsidentitet och könsuttryck. De som bryter mot dessa avgränsningar straffas ofta såväl socialt som fysiskt och möter politiskt och institutionellt förtryck, vilket fyller en viktig funktion i att upprätthålla könsmaktsordningen.

De specifika normer som rör sexualitet, könsidentitet och könsuttryck har förändrats genom historien och fortsätter förändras. Normernas ideologiska innehåll behöver därför inte vara detsamma oavsett samhälle, det har funnits samhällen där samkönad attraktion och fler än två

genuskategorier varit inom normen. Däremot har dessa normers syfte oavsett samhälle varit att skapa en tydlig avgränsning mellan genuskategorier för att upprätthålla en könsmaktsordning. Idag har feminismens segrar tryckt tillbaka mäns makt i familjen och i arbetslivet och därför fyller genusdualismen en viktigare roll än tidigare i könsmaktsordningens upprätthållande.

Sexualitetens utformning spelar en viktig roll i könsmaktsordningen. En betydande del av kvinnors underordning har sitt ursprung i familjen. Familjen har skapat en arbetsdelning mellan männen som jobbar ute i samhället medan kvinnorna jobbar i hemmet. Det har gjort kvinnor ekonomiskt beroende av män. Dessutom har familjen historiskt varit ett sätt för män att kontrollera kvinnors kroppar och sexualitet. Då familjen även är ansvarig för en stor del av barns uppfostran är det institutionen där könsroller lärs ut och genusdualistiska föreställningar förs vidare nästa generation. Normer som rör sexualitet är därmed viktiga för att försäkra kärnfamiljens fortsatta existens.

Heteronormen är ett begrepp som beskriver de strukturer som framställer heterosexualiteten som naturlig, alltså att män och kvinnor enbart är attraherade till varandra. En central del av genuskategorierna man och kvinna är således en heterosexuell sexualitet. Därför blir exempelvis en viktig del av att vara kvinna att vara attraherad till män. Det gör att personer med samkönad attraktion ofta inte ses som fullvärdiga män eller kvinnor. Av samma anledning kan sexualiteter som faller utanför heteronormen stämplas som något onaturligt och sjukt.

Genusdualismen handlar om att skapa starka avgränsningar mellan manligt och kvinnligt. Transpersoner och andra med ett normbrytande könsuttryck överskrider denna avgränsning. Ett normbrytande könsuttryck kan både handla om utseende och beteenden. Det som skiljer transpersoner från andra med ett normbrytande könsuttryck är att transpersoner oftare strävar efter att inte ses som den genuskategori som de ursprungligen tillskrivits. Därför blir felkönande en form av bestraffning som ofta riktas mot transpersoner. Likt personer med samkönad attraktion stämplas även transpersoner och andra med ett normbrytande könsuttryck som onaturliga och sjuka.

En annan viktig del av genusdualismen är synen på kroppen och kön. Genusdualismen vilar på en tanke om att kön är statiskt och enhetligt. De transpersoner som genom hormoner och kirurgi ändrar sina kroppar går emot det grundantagandet. Därför blir transpersoner kroppar stigmatiserade vilket kan leda till transfobiskt våld. Även intersexpersoner, personer vars

biologiska kön inte anses vara binärt manligt eller kvinnligt, möter stigmatisering. Ofta genomförs operationer på intersexpersoner vid födseln eller i ung ålder för att göra det biologiska könet binärt, även när det inte finns ett medicinskt behov. Detta trots att det finns internationella resolutioner om att medicinskt onödiga operationer och behandlingar på intersexbarn bör förbjudas.

Genusdualismen drabbar inte enbart de som öppet bryter mot normerna. Dess syfte är att alla, och särskilt kvinnor, ska hålla sig inom de genusdualistiska normerna för att motivera könsmaktsordningens påstådda naturlighet. Bestraffningar för brott mot genusdualismen kan därför drabba heterosexuella cispersoner. Däremot har hbtq-kampen historiskt formats utifrån identiteter och det är delvis därför som vi utgår från personer med samkönad attraktion och transpersoner i vår hbtq-kamp.

Att komma ut

På grund av genusdualismen måste hbtq-personer tillkännage sig själva som avvikande. Detta brukar oftast beskrivas som ”att komma ut”. Att komma ut är inget som händer en gång, utan det är något hbtq-personer kontinuerligt måste göra för att kunna hävda sin identitet och rätt till att existera i den identiteten. Processen av att komma ut ser olika ut för olika personer och varierar ofta mycket beroende på individuella förutsättningar.

Att komma ut har länge varit en strategi för hbtq-rörelsen. Hbtq-personer har uppmuntrats att komma ut för att synliggöra sig själva och genom det kunna bekräfta sin existens. Att komma ut som strategi har spelat en avgörande roll för att göra hbtq-personers identiteter och existens mer normaliserade. Det har även möjliggjort en aktiv och synlig hbtq-rörelse som tar strid för hbtq-personers rättigheter. Samtidigt har andra generationer av hbtq-personer gjort en politisk poäng av att man inte ska behöva komma ut, för att understryka att ens identitet inte ska behöva ses som avvikande.

Det finns även sociala aspekter av att komma ut. För många innebär att komma ut att utsätta sig för en risk. Antingen kan det vara att direkt bli utsatt för hat, hot och våld från personer i sin omgivning, men även långsiktigt att man förlorar familj, vänner och sociala gemenskaper som man tidigare har tillhört. Även hbtq-personer som inte utsätter sig för någon större risk med att komma ut kan uppleva att ens relation till personer i ens umgänge eller familj ändras. Det kan exempelvis handla om att man känt skam för att man “gömt” en del av sin identitet under hela

tiden man känt någon, eller att man plötsligt tvingas svara på ingående, om än välmenande, frågor om sin identitet som man vanligtvis inte hade velat diskutera med den personen.

Kärnfamiljen, kapitalismen och sexualitet

Synen på sexualitet och kön hänger inte bara ihop med rådande könsmaktsordning, utan även det rådande ekonomiska systemet. Framförallt är den tätt anknuten till hur former för samlevnad samt mäns och kvinnors roll i produktionen och hushållet organiseras. Den vanligaste formen för samlevnad idag är kärnfamiljen — det heterosexuella paret med barn. Kärnfamiljen förstärker och är beroende av genusdualismen. Den genusdualistiska synen på kön, reproduktion och sexualitet har skapat tydliga roller för samlevnaden mellan män och kvinnor. Med fastställandet av dessa roller organiseras samhället så att både det reproduktiva och produktiva arbetet fungerar, vilket är en förutsättning för kapitalismens existens.

Idag utmanas den heterosexuella kärnfamiljen allt mer som norm för samlevnad. Alternativa samlevnadsformer och sexualiteter utanför heteronormen har blivit alltmer normaliserade. Detta har delvis att göra med att kvinnorörelsens segrar tillsammans med kapitalismens utveckling har lett till att kärnfamiljen inte längre är en ekonomisk nödvändighet för många. Kapitalismens behov av arbetskraft har ökat samtidigt som kvinnor har krävt tillgång till arbetsmarknaden. Att ha en egen inkomst har minskat kvinnors behov av kärnfamiljen, samtidigt som 1900-talets hbtq-kamp har lett till att personer som bryter mot heteronormen för första gången har kunnat leva ut sin sexualitet till fullo.

Homo- och transfobi

Det går att urskilja två övergripande förtryck som uppstår ur genusdualismen. Det första, homofobi, bestraffar samkönade sexuella och romantiska handlingar. Det andra, transfobi, bestraffar transpersoner då de rör sig över gränserna för genusdualismens hårt separerade köns- och genuskategorier. Homo- och transfobi orsakas inte främst av oförståelse eller rädsla för normbrytare, utan verkar för att upprätthålla könsmaktsordningen.

Homo- och transfobi är bestraffande strukturer som har sin grund i genusdualismen men som även återskapar genusdualismen. Homo- och transfobi bestraffar de som bryter mot genusdualismens regler vilket för att det blir mer riskfyllt att öppet bryta mot genusdualistiska regler. Dessutom skapar homo- och transfobin en bild av hbtq-personer som gör att människor inte vill ses som avvikande och således inte bryter mot genusdualismens regler.

Varken homo- eller transfobi är enhetlig och kommer se olika ut beroende på vem förtrycken riktas mot. Homofobi riktat mot kvinnor och homofobi riktat mot män har många likheter, men skiljer sig även åt på vissa sätt. Exempelvis sker homofobiskt våld som specifikt riktas mot kvinnor ofta i samband med sexualiserat våld. Även transfobi skiljer sig åt beroende på vem det riktas mot, bland annat utifrån den ursprungligen tillskrivna genuskategorin.

Vi gör en uppdelning mellan homo- och transfobi, men de är inte två helt separata förtryck. Det förtryck som riktas mot homo- och bisexuella personer handlar inte enbart om sexualitet utan bestraffar även ofta ett normbrytande könsuttryck. På ett liknande sätt kan transpersoner antas vara homo- eller bisexuella på grund av deras könsuttryck och behandlas därefter. Centralt är att båda förtrycken utgår från brott mot genusdualismen.

Förtrycker som riktas mot transpersoner och förtrycker som riktas mot cispersoner med normbrytande könsuttryck liknar varandra på många sätt. Överlag består skillnaden i omfång, cispersoner bryter i regel mot vissa könsroller medan transpersoner ändrar sitt könsuttryck för att inte längre falla inom den tillskrivna genuskategoriens ramar. Däremot utgår även bestraffningen mot cispersoner från brott mot genusdualismen. Den bestraffning som cispersoner med normbrytande könsuttryck möter liknar på många sätt bestraffningen som riktas mot transpersoner.

Transfobi bestraffar överträdelser som hotar uppdelningen mellan könen och hänger därför starkt samman med kön och genus. Det gör det svårt att dra en skiljelinje mellan förtryck till följd av transfobi och de strukturer som gör att män överordnas kvinnor. Transpersoner ställning i könsmaktsordningen bör snarare analyseras som en helhet. Även om vissa transmän överordnas kvinnor så möter de könsbaserat förtryck i vården som både beror på deras reproduktiva förmågor och deras transkroppar. För transkvinnor som utsätts för våld i sina relationer med män så tar våldet sig uttryck både som mäns våld mot kvinnor och som transfobiskt våld.

Hbtq-rörelsens politiska subjekt

Det är svårt att definiera ett enhetligt politiskt subjekt för hbtq-rörelsen. Ett politiskt subjekt kan förstås som en grupp som utifrån en gemensam situation kan identifiera ett gemensamt intresse och därmed agera utefter det intresset. Hbtq-rörelsen består inte av ett politiskt subjekt, eftersom hbtq-personer som grupp inte är en homogen grupp.

Inom hbtq-rörelsen kan vi urskilja två huvudsakliga politiska subjekt. Det politiska subjektet i kampen mot transfobi är alla transpersoner och det politiska subjektet i kampen mot homofobi är alla personer som upplever samkönad attraktion.

Identifikation med hbtq-begreppets kategoriseringar utgör grunden för hbtq-rörelsens olika politiska subjekt. Däremot kan inte målet för hbtq-rörelsen enbart vara att synliggöra och bekräfta dessa identiteter. Hbtq-rörelsen måste arbeta för att motarbeta homo- och transfobiska krafter som försöker begränsa hbtq-personers livsutrymme; hbtq-kampens slutgiltiga mål måste vara att avskaffa de strukturer som begränsar människors sexualitet och likaså de genuskategorier som begränsar oss. Vårt mål är att krossa såväl genusdualismen som könsmaktsordningen.

Detta innebär att hbtq-rörelsen måste kunna organisera sig som ett enat subjekt. Däremot finns det många tillfällen då olika delar av hbtq-rörelsen, baserat på förutsättningar som klass, kön eller rasifiering, måste kunna organisera sig som separata politiska subjekt. Historiskt har detta varit vanligt förekommande inom hbtq-rörelsen och ofta resulterat i att rörelsen som helhet breddat sin kamp.

Hbtq-förtryckets uttryck

Statlig repression mot hbtq-personer

Såväl historiskt som idag förekommer hård statlig repression mot hbtq-personer. Hbtq-personer i Sverige och världen utsätts för repression av statens repressiva och vårdande apparater. Den statliga repressionen syftar till att upprätthålla rådande maktstrukturer och system. Det är bara genom gemensam organisering och kamp som statlig repression ändras. De rättigheter som hbtq-personer har idag har vunnits genom år av kamp för synliggörande och existensberättigande.

Trots att samkönade sexuella relationer avkriminaliserades relativt tidigt i Sverige utsattes hbtq-personer fortfarande för hård repression under 1900-talet. Avkriminaliseringen av homosexualiteten skedde till följd av sjukdomsstämpelns införande. Istället för att betrakta homosexualitet som en brottslig handling såg man det nu som ett sjukdomstillstånd. Sjukdomsstämpeln medförde även synen på homosexualitet som något medicinen och

vetenskapen kunde bota, vilket ledde till att många homosexuella och bisexuella personer blev institutionaliserade på mentalsjukhus. Fram tills 1979 var homosexualitet listat som en psykisk sjukdom av Socialstyrelsen.

I Sverige och i världen har tvångssterilisering av hbtq-personer historiskt varit vanligt förekommande. I vissa delar av världen sker det fortfarande. På 1940-talet införde Sverige en kastreringslag som riktade sig mot homosexuella. Oftast var sterilisering villkoret för att få släppas ut från mentalsjukhusen. Även transpersoner var utsatta för tvångssteriliseringar. 1972 infördes en könstillhörighetslag som fastställde att man behövde vara steril för att få byta juridiskt kön på grund av transsexualism. Steriliseringslagen innebar även transpersoner förbjöds att spara spermier eller ägg så att de skulle ha möjlighet att skaffa barn senare i livet. Dessa tvångssteriliseringar togs bort ur lagen först år 2013.

De sjukdomsstämplor, institutionaliseringar och tvångssteriliseringar som hbtq-personer har utsatts för kan inte beskrivas på något annat sätt än övergrepp. En stat som begår den typen av övergrepp kan inte förstås som någonting annat än homo- och transfobisk.

Ur ett globalt perspektiv är länderna där samkönade äktenskap är tillåtet en minoritet. Att förvägra par i samkönade relationer rätten att gifta sig innebär en laglig, ekonomisk och social otrygghet. Även om man lever tillsammans saknar man de juridiska rättigheter som kommer med äktenskapet. Möjligheterna att bilda familj för hbtq-par har historiskt varit begränsad i Sverige och är fortfarande det i många länder.

Skolan och utbildningen har länge osynliggjort personer som bryter mot genusdualismen. Detta osynliggörande har kunnat legitimera och göda det förtryck och de hat och hot som hbtq-personer utsätts för. Många undersökningar av undervisningen om sexualitet och relationer visar på att den fortfarande är otillräcklig. Trots att läroplanerna intar en mer och mer kritisk inställning till genusdualismen är många lärare inte utbildade eller fortbildade i vad det innebär. Istället har undervisningen framställt den heterosexuella kärnfamiljen som det enhetligt normala samlevnadssättet och uttrycket för mänsklig sexualitet. Globalt ser vi även en nymoralistisk politik som vill förbjuda böcker om hbtq-personer och deras erfarenhet från att användas i undervisningen eller finnas i skolbibliotek. I många länder censureras skön- och facklitteratur som handlar om hbtq-personer. Osynliggörandet av hbtq-personer i

undervisningen har inte berott på okunskap, utan på att bryta mot genusdualismen ses som sjukligt och avvikande.

De senaste åren har det blivit allt svårare att beviljas asyl och uppehållstillstånd i Sverige. Detta drabbar de som flyr från förtryck på grund av sin sexualitet eller könsidentitet hårt. Migrationsmyndigheterna ställer höga krav på att man ska kunna bevisa sin sexualitet eller att man är transperson, en process som ofta är förnedrande och stereotypiserande. Migrationsverkets process tar inte heller hänsyn till att de asylsökande kanske aldrig har öppnat upp sig om sin sexuella läggning, identitet eller förtrycket de utsatts för, vilket i sig är motsägelsefullt och gör processen godtycklig. Hbtq-personer som enligt Migrationsverket inte erhåller tillräckligt med bevis nekas asyl och riskerar att behöva återvända till det förtryck de har flytt från. Många asylsökande hbtq-personer nekas asyl och uppehållstillstånd och utvisas till en situation som kan innebära döden.

Hbtq-personers våldsutsatthet

Rädslan för att utsättas för våld präglar många hbtq-personers liv och vardag. Idag är hbtq-personer överrepresenterade bland personer som utsätts för hatbrott och trakasserier. Eftersom hbtq-personer stämplas som avvikande, onaturliga och sjuka kan våldsutövning mot dem rättfärdigas. Våldet fungerar som en bestraffning mot de som bryter mot hetero- och cisnormen men även ett avskräckande exempel för vad som kan hända andra hbtq-personer. Våldet kan handla om såväl verbala trakasserier, fysiskt våld och hatbrott. Denna typ av våld kan utövas av staten, politiska rörelser eller personer i ens närhet eller omgivning. Detta är något hbtq-personer ständigt måste förhålla sig till.

Fascistiska och högerextrema organisationer

Fascismen är ett av de största hoten mot hbtq-personer, både på grund av ideologiska skäl och våldskapital. En central del av den fascistiska ideologin är att förstärka könsmaktsordningen och genusdualistiska könsroller. Det är ett idoliserande av “manliga män” och “omhändertagande kvinnor” som tillsammans skaffar barn för rasens eller nationen överlevnad. De drar genusdualismen till sin spets. Detta grundar sig i fascismens essentialistiska världsbild. Eftersom hbtq-personer utmanar könsmaktsordningens och genusdualismens grundvalar, tanken om två åtskilda genus som utgör komplementära motsatser, utgör de ett hot för fascisternas världsbild. Hbtq-personer blir ett tecken på ett samhällsligt förfall som måste krossas till varje pris.

Fascister idoliserar även våld, och det är därför inte sällan de våldsdåd som utförs mot hbtq-personer begås av fascister och högerextrema. Det är inte ovanligt att Pride-tåg attackeras eller att enskilda aktivister och hbtq-personer får utstå förföljelse av fascister.

Alla homo- och transfober är inte fascister, men det ideologiska hatet mot allt som bryter mot könsmaktsordningen har man gemensamt. Det är därför som fascistiska rörelser under senare tid har kunnat alliera sig med rörelser som själva aldrig skulle kalla sig för fascister, men som är transfoba.

Omvändelseterapi och omvändelseförsök

Omvändelseterapi och omvändelseförsök innebär att någon, antingen personer, organisationer eller institutioner, försöker ändra hbtq-personers sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Försök till omvändelse kan ta sig många olika uttryck men alla är inskränkande av hbtq-personers rättigheter. Det kan innebära att bli utesluten från en gemenskap man innan tillhört tills man anpassar sig till genusdualismen igen, att bli utsatt för olika former av terapi och medicinering mot sin vilja eller att tvingas till äktenskap eller sex. Det senare kallas för korrigerande våldtäkt och drabbar främst lesbiska och bisexuella kvinnor i syfte att "omvända" dem. I statistiken som visar vilka som utsätts för omvändelseförsök är transpersoner extra utsatta. Omvändelseförsök är ofta sammankopplat till våld i hederns namn och förtryck. Omvändelseförsök förekommer även ofta inom religiösa organisationer och institutioner. Omvändelseförsök och omvändelseterapi likställs av FN med tortyr och innebär ofta psykiska men även fysiska skador för de som utsätts. Trots att omvändelseförsök idag anses vara olagligt inom sjukvården förekommer det ändå. Ung Vänster är emot alla former av omvändelseterapi. Vi kräver mer stöd till organisationer som arbetar mot omvändelseförsök och omvändelseterapi. Vi kräver också att omvändelseförsök och omvändelseterapi kriminaliseras och att regeringen driver ett internationellt förbud.

Pinkwashing

Det är inte ovanligt att företag, politiska partier och organisationer eller till och med länder använder sig av hbtq-rörelsen i marknadsföringssyfte eller för att få makt. Detta fenomen benämns ofta idag som *pinkwashing*. Det tydligaste exemplet är företag som under Pride Month, som inträffar i juni varje år för att uppmärksamma hbtq-personers rättigheter, profilerar sig med regnbågsfärgat material och regnbågsprodukter. Sanningen är att dessa företag till

största del är likgiltiga inför hbtq-rörelsen. Snarare är profileringen som ”ett socialt medvetet företag” en vinstdriven marknadsföringsstrategi som idag är vanligt förekommande.

Pinkwashing kan även vara direkt skadligt för hbtq-rörelsen. Det är inte ovanligt att storföretag som har profilerat sig som hbtq-vänliga i sin marknadsföring tyst donerar pengar till anti-hbtq politiker eller organisationer. Politiska partier som driver en politik som är skadlig eller fientlig mot hbtq-personer kan vinna billiga politiska poänger genom att gå i Pride-tåg och göra sina sociala medier regnbågsfärgade en månad om året. Länder som Israel profilerar sig som hbtq-vänliga och få plats att gå i Prideparader, samtidigt som de bedriver en folkrättsvidrig ockupation av Palestina och utgör ett hot mot alla hbtq-personer som lever under ockupationen. På så sätt kan man utåt upprätthålla en bild av att man är en del av hbtq-rörelsen eller står bakom den, samtidigt som man bakom kulisserna kommer undan med en hbtq-fientlig politik. Idag har pinkwashing gått så långt att Pride förvandlats till ett företagsjippo och en marknadsföringsmöjlighet snarare än en arena för politisk organisering och kamp.

Surrogatmödraskap

Eftersom kärnfamiljen ses som en norm som även hbtq-personer uppmanas följa så finns det många som framställer surrogatmödraskap som en viktig hbtq-fråga. Man ser upprätthållandet av familjestrukturen, och möjligheten att skaffa biologiska barn som viktigare än någonting annat, och därför finns många länder och organisationer som framställer stöd för surrogatmödrainsindustrin som ett bevis på att man arbetar för hbtq-personers rättigheter.

Ung Vänster tycker inte att surrogatmödraskap är en fråga om homosexuella pars rätt till barn, utan snarare en fråga om kvinnors rätt till sina egna kroppar. Surrogatmödraindustrin gör framförallt rasifierade kvinnor i periferins kroppar, såväl som barnen som föds, till handelsvaror på en djupt oetisk marknad. Vi menar att det inte är en mänsklig rättighet att skaffa biologiska barn på kvinnors bekostnad, och att det är viktigare att säkerställa ägandet av ens egen kropp och barnets rättigheter än att säkerställa föräldraskapet. Ung Vänster är emot all form av surrogatmödraskap och exploatering av utsatta kvinnor.

Internationellt

Trots att hbtq-rörelsen på global nivå är större än någonsin pågår det i många länder en backlash mot hbtq-personers rättigheter. Backlashen mot hbtq-personer går hand i hand med den feministiska backlash vi har sett de senaste åren. Det finns i skrivande stund många exempel på

detta: den reaktionära regeringen i Ungern tar allt fler steg för att begränsa hbtq-personers rättigheter och möjligheter att leva fritt och öppet. I USA vinner reaktionära och fascistoida politiker billiga poänger genom att skapa moralpanik om hbtq-personer och framförallt transpersoner. I många delstater införs lagar som begränsar transpersoners rättigheter och förbud mot en hbtq-inkluderande sexualundervisning. Även i Ryssland införs lagar som censurerar "hbtq-propaganda" i alla dess yttringar, förvägrar transpersoner rätten till könsbekräftande vård och att få ingå i äktenskap eller adoptera barn. I Uganda har "världens mest strikta" anti-hbtq-lagstiftning införts, där homosexualitet numera kan innebära ett dödsstraff.

Kolonialismen har format en stor del av den globala homo- och transfobin. Många koloniserade länder hade inte specifika lagstiftningar som begränsade sexualitet och könsuttryck innan koloniseringen, men det var inte heller ovanligt att olika samhällen hade kulturella sociala eller religiösa normer som gjorde detta. Europeisk kolonialism befästa sina begränsningar genom lagstiftning. Många tidigare kolonier har idag mindre makt jämfört med de rika, forna kolonisationsmäktigheterna. Det har lett till att sociala rörelser i de tidigare koloniserade länderna ofta har begränsats för att de rikare länderna i centrum ska kunna fortsätta utnyttja fattiga länder i periferin. Det är delvis därför som en stark feministisk rörelse och en stark hbtq-rörelse har haft svårt att vinna vinster i tidigare koloniserade länder och därför som många av lagarna finns kvar. Det är inte heller ovanligt att svårigheten att göra progressiva framsteg används som ett argument för att rättfärdiga rasism mot länder i periferin.

Kamp för sexuellt likaberättigande och transkamp

Vi kan se att det i hbtq-rörelsen går att urskilja två övergripande kamper. Å ena sidan finns kampen för sexuellt likaberättigande: kampen att få älska och leva med vem man vill utan att möta hat och diskriminering. Å andra sidan finns transkampen: kampen att få vara och leva som den man är utan att möta hat och diskriminering. Även om vi betraktar kamperna som två skilda kamper så går de in i varandra och riktar sig mot liknande strukturer. Vissa frågor som hbtq-rörelsen driver gynnar framförallt en av kamperna medan andra frågor gynnar båda.

Assisterad befruktning och insemination

Idag är assisterad befruktning svårtillgängligt i Sverige. Många väljer därför att resa utomlands och att söka sig till privata kliniker. Kostnaderna för assisterad befruktning är oftast väldigt

höga. På det sättet är möjligheten att skaffa barn en klassfråga för de par som inte själva kan bli med barn. Ung Vänster vill se ökade resurser till vården för att korta tiderna för assisterad insemination och befruktning samt att kostnaderna ska subventioneras av staten.

Våld i hbtq-relationer

I samkönade relationer har våld i nära relationer ofta samma kännetecken som mäns våld mot kvinnor i nära relationer. Våldet handlar i sin grund om att skapa och upprätthålla kontroll genom isolering och nedbrytning. Något som däremot utmärker hbtq-relationer är att ens sexuella läggning eller könsidentitet kan användas mot en. Förövaren kan hota med att avslöja offrets dolda läggning eller identitet och spela på rädslan av att utsättas för förtryck från sin omgivning.

Erfarenheter av att utsättas för våld i nära relationer är vanligt bland hbtq-personer. Ofta möts hbtq-personer som söker hjälp för våld i nära relationer av stereotypa fördomar och okunskap. Hbtq-personer som utsätts för våld i hederns namn är ofta extra utsatta, och vården har ofta inte kompetens att bemöta dessa personer på rätt sätt eftersom man varken förstår strukturerna som kommer med det hedersrelaterade våldet eller med att vara en hbtq-person. Alla som arbetar inom vården ska ha kunskap om hur våld i nära relationer ser ut i hbtq-förhållanden. Ung Vänster kräver mer stöd till alla verksamheter som arbetar med att hjälpa personer lämna våld i nära relationer. Ung Vänster vill se att det startas specialistjourer för att bemöta hbtq-personer som utsätts för våld i nära relationer.

Förebyggande av hiv och aids

Under de senaste åren har det förebyggande arbetet mot hiv försämrats i Sverige. Idag tar det längre tid att diagnostiseras och få tillgång till behandling eller vård, vilket riskerar den egna och andras hälsa.

Sedan epidemin på 1980-talet har vi gjort stora framsteg både i hiv- och aidsprevention men trots detta lever smittade fortfarande i stor stigmatisering, både från bården och från samhället. Detta ser vi är på grund av att varken allmänvården eller majoriteten av samhällets privatpersoner har tillgång till uppdaterad information om varken hiv eller aids och att detta leder till stigmatisering och höga trösklar i vardagen.

Ung Vänster kräver att undervisning om sexualitet, samtycke och relationer ska informera ingående om säkert sex och hur man förhindrar sexuellt överförbara infektioner (STI) samt information om bromsmediciner för hiv. Vi vill också se en aktiv fortbildning för anställda inom både vård och skolor som ska leda till mer kunskap om ämnet.

Vi kräver kortare väntetider och bättre tillgänglighet för bromsmediciner som PrEP, särskilt på mindre orter och för personer som lever i kommersiell sexuell exploatering, som är en extra utsatt grupp och lever i större risk för STI.

Blodgivning

Reglerna för blodgivning nu är grundade i ett diskriminerande tankesätt som målar ut homosexuella män som smutsiga och promiskuösa. Längre har reglerna varit olika för personer som vill ge blod, där väntetiden för ett heterosexuellt par efter sexuellt umgänge med en ny partner varit avsevärt kortare än för män som har sexuellt umgänge med män, oavsett om det är en ny partner eller ens livspartner. Grunderna till detta ligger i en förlegad rädsla som etablerades under AIDS-epidemin på 1980-talet och som inte längre är relevant.

Vi kräver att blodgivning är lika för alla, oavsett sexuell läggning, samt att reglerna för transpersoner konkretiseras och utgår från individens valda kön och inte det juridiska.

Undervisning i sexualitet, samtycke och relationer

Undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer spelar en viktig roll i hur barn och unga ser på ämnet och sin egen sexualitet och identitet. Framförallt för unga som har hbtq-fientliga föräldrar är det extra viktigt att i tidig ålder lära sig att olika sexualiteter och könsidentiteter finns och inte är något konstigt.

Efter ändringen i läroplanen är undervisningen ämnesintegrerad, och därför så ingår nu sexualitet, samtycke och relationsundervisning i alla ämnen i skolan. Det är positivt att sexualundervisning lyfts mer än en gång under ett läsår, men det leder också till att kvalitén på undervisningen beror mycket på om varje enskild lärare är fortbildad eller ej.

Vi vill att alla lärare ska bli fortbildade i hur de kan arbeta med sexualitet, samtycke och relationer på ett sätt som inkluderar hbtq-personer och perspektiv, och utan att utgå från den heterosexuella kärnfamiljen som norm.

Könsbekräftande vård och behandling

Den könsbekräftande vård som finns för transpersoner idag är otillräcklig. Inte bara är väntetiderna flera år långa, utan mottagningarna som är specialiserade på transvård i Sverige är också extremt få. Oftast är det var man bor och om man har råd och tillgång till privat vård som avgör hur snabbt man får vård och av vilken kvalitet den vården är. De långa kötiderna och bristen på tillräcklig vård leder till att transpersoner som lever med könsdysfori inte får den vård de behöver. Det får psykiska, fysiska och sociala konsekvenser.

Transvården idag är binärt utformad, och för att få könsbekräftande vård krävs att man diagnosticeras med en könsdysfordiagnos. För att få en diagnos krävs det ofta att man mår väldigt dåligt på grund av sin könsidentitet.

Resultatet blir att man spelar på könsstereotypa drag för att vården ska ta en på allvar, och att transpersoner som är ickebinära eller annars avviker från de stränga könsnormerna möts med förvirring, osäkerhet och regelrätt diskriminering från vårdens håll. Utredningen från vården kan också ofta intensifiera ens könsdysfori och dåliga mående, trots det kan man få avslag för att man inte mår tillräckligt dåligt. Vilket cementerar synen på "transsexualism" som en sjukdom och att ens könsidentitet är något man måste må dåligt över.

Alla transpersoner som vill ha könsbekräftande vård måste få tillgång till det och inom en rimlig tid. Sjukvården måste bli bättre på att tillgängliggöra könsbekräftande vård för transpersoner för att förebygga den ohälsa som väntan på en kropp som passar med ens könsidentitet leder till. Transvården ska möta människor utifrån sina förutsättningar och inte förstärka de binära genuskategorierna. Ung Vänster kräver en bättre transvård.

Psykisk ohälsa

Många transpersoner lever med någon form av psykisk ohälsa. Könsdysfori skapar ofta ett stort psykiskt lidande och kan leda till depression. Det finns dock flera faktorer som gör att transpersoner är överrepresenterade i psykisk ohälsa-statistiken utöver könsdysfori. Bristande stöd från omgivningen är en av de största anledningarna. Transpersoner är både i Sverige såväl som globalt överrepresenterade i självmordsstatistik; varannan transperson har övervägt att ta sitt liv.

Samtidigt ser vi att psykiatri i Sverige går på knäna. Köerna till vuxen såväl som barn- och ungdomspsykiatri växer samtidigt som den psykiska ohälsan ökar. Skolor saknar kuratorer och skolsköterskor som är på plats på heltid. På grund av sparkrav och borgerlig politik tvingas barn- och ungdomsmottagningar att stänga och akutmottagningar för psykisk ohälsa att hålla stängt på kvällar och helger.

Att transvården är otillräcklig gör att den vård som hade hjälpt transpersoner mest är den som är minst tillgänglig. Vi kräver att transpersoners psykiska hälsa tas på allvar och att psykiatri utvecklas och får mer stöd.

Sexuell exploatering

Hbtq-personer är en grupp som är särskilt utsatt för sexuell exploatering och prostitution. Hbtq-personer överlag och transpersoner specifikt är överrepresenterade i statistiken för vilka som säljer sex och det är också en av de farligaste positionerna för hbtq-personer att ha. En stor del av det dödliga hbtq-fientliga våldet utförs av sexköpare.

Anledningen till att hbtq-personer är så utsatta av sexuell exploatering beror dels på att hbtq-personer ofta har sämre socioekonomiska förutsättningar än cis- och heteropersoner, man löper större risk att bli diskriminerad på arbetsplatser och bli nekad anställning. Men också på att hbtq-personer är extremt sexualiserade och fetischiserade. Kategorier som "lesbisk" och "trans" är några av de mest populära porrsökningarna och bidrar till synen på att framför allt kvinnliga hbtq-personers sexualiteter och könsidentiteter finns till för att tillfredsställa heterosexuella män.

Ung Vänster kräver mer stöd till organisationer som arbetar för att hjälpa offer för prostitution att lämna, och vill se fler resurser specifikt för hbtq-personer inom prostitution.

Inför en ny könstillhörighetslag

När omgivningen inte tycker att ens juridiska kön stämmer överens med ens utseende utsätts man som transperson ofta för obehagliga förhör. När uppvisning av ID-kort krävs tvingas man att komma ut för auktoriteter som kan utsätta en för transfobiskt maktmissbruk. Det kan handla om pass- och biljettkontroller, eller att visa leg för att komma in i en lokal. Att ens juridiska kön och namn inte stämmer överens med hur omvärlden ser en kan också göra viktiga

vardagssysslor, såsom att hämta ut post och mediciner, till otrygga situationer. Att byta juridiskt kön kan göra att man slipper dessa transfobiska uttryck.

Idag är möjligheten att byta juridiskt kön långt bort för många transpersoner, lagen och vårdköerna kräver att man idag väntar större delen av ett decennium för att få ändra juridiskt kön och tillgång till vissa medicinska ingrepp. Ansökningarna görs även till Rättsliga Rådet, där bland annat en riksdagsledamot utan medicinsk utbildning har en starkare röst än individen själv. Det bör införas en ny könstillhörighetslag, präglad av självbestämmande. Vilken bokstav en transperson vill ha på passet bör vara deras ensak att bestämma. Den i många fall livsviktiga vården ska beslutas av vården, inte utbildade politiker.

Idag finns det två juridiska kön i Sverige. Det innebär att ickebinära transpersoner och intersexpersoner tvingas att juridiskt identifiera sig som sitt vid födseln tilldelade kön. Ung Vänster är även för införandet av ett tredje juridiskt kön utanför de binära kategorierna man och kvinna, vilket redan har gjorts ett antal länder. Det är ett viktigt erkännande av ickebinära personers och intersexpersoners existens.

Ung Vänsters roll i hbtq-rörelsen

Ung Vänster har en viktig roll att spela i hbtq-rörelsen. Vi organiserar många unga hbtq-personer och har potential att organisera ännu fler. Ung Vänster mål är att organisera de unga hbtq-personer som är förbannade på den dåliga transvården, på införandet av hbtq-fria zoner och anti-trans lagar och den otillräckliga undervisningen om sexualitet och relationer. Vi vet att det är när vi organiserar oss tillsammans som vi har möjlighet att skapa konkret förändring.

Vi är en aktiv del av dagens hbtq-rörelse. Därför uppmärksammar vi viktiga dagar i hbtq-rörelsen och deltar på demonstrationer, manifestationer och aktioner för hbtq-personers rättigheter. Ung Vänster finns i ungas vardag och därför ska vi också vara där unga hbtq-personer samlas.

Hbtq-rörelsen och den feministiska rörelsen

Förtrycket som riktas mot hbtq-personer grundar sig i könsmaktsordningen. Hbtq-personer bestraffas för brotten mot genusdualismen, samma struktur som befäster genuskategorier och bidrar till kvinnors underordning. Hbtq-kampen och den feministiska kampen har därför

liknande slutmål – båda kamper vill avskaffa de genuskategorier som gör det möjligt för män att överordnas och kvinnor underordnas.

Däremot skiljer sig kamperna åt i vilka man fokusera på och vägen till slutmålet. Hbtq-kampen fokuserar på de bestraffande strukturer som drabbar dem som bryter mot genusdualismen. Den feministiska kampen fokuserar på den utnyttjande maktordning som gör att män gynnas på kvinnors bekostnad, den maktordning som är orsaken till att genus existerar. Kampernas olika fokus leder till olika kortsiktiga mål och taktiker. Ibland hamnar hbtq-rörelsen och den feministiska rörelsen på olika sidor i frågor. Detta har skapat splittringar mellan hbtq-rörelsen och den feministiska rörelsen såväl som inom den feministiska rörelsen.

Hbtq-rörelsen behöver inte uppmärksamma könsmaktsordningen som en utnyttjande maktordning, och kan i vissa fall dras från att göra det då man vill undvika en binär syn på kön. Snarare har hbtq-rörelsen en tendens att solidarisera sig med det avvikande och annorlunda. På så sätt har delar av hbtq-rörelsen, både i Sverige och internationellt, valt att verka för att exempelvis legalisera surrogatmödraskap och sexköp. Feministiska kamper har framställts som moralistiska. Man menar att kampen mot porr och prostitution skulle handla om att feminister ser ned på att kvinnor i porr och prostitution har en avvikande form av sexualitet.

Samtidigt problematiserar hbtq-rörelsen delar av feminismens världsbild. Tanken om att varje person har en könsidentitet som avgör hur de vill existera i världen går emot den uppdelning mellan biologiskt kön och socialt genus som den feministiska teoribildningen länge använt. Det har på vissa håll tolkats som att könsidentitet är ett sätt att framställa genuskategorier som naturliga och oföränderliga. Att fler könsroller försöker komma undan dem genom en annan könsidentitet. Många av dessa föreställningar kommer från en oförståelse för transpersoner liv och leder ibland delar av den feministiska rörelsen till att ifrågasätta transkamp. På så sätt har synen på transfrågor kommit att splittra den feministiska rörelsen.

Ung Vänster driver både hbtq-kamp och en feministisk kamp. I vår hbtq-kamp använder vi genomgående en feministisk analys och driver inte frågor som går emot våra feministiska krav. Samtidigt ser vi att en kamp för transpersoners rätt till ett värdigt liv är livsviktig oavsett om det problematiserar feministisk teoribildning. I vissa fall finns det en motsättning mellan hbtq-rörelsen och den feministiska rörelsens kortsiktiga mål, men det finns mer som enar dem. Ung Vänster arbetar för en bred sammanhållning mot könsmaktsordningen.

Hbtq-kampen är politisk

Kampen för hbtq-personers rättigheter är politisk. Idag pågår en avpolitisering av hbtq-rörelsen, delvis till följd av pinkwashing. Det finns även politiska partier och organisationer som vill hävda att kampen för hbtq-personers rättigheter är neutral, separat från politik och ideologi. Vi vet att det inte stämmer. De strukturer och system som formar våra liv är allt ifrån neutrala eller opolitiska. Det finns också de som menar att hbtq-kampen skulle vara överflödigt, eller redan ha uppnått sitt mål. Det är inte heller sant, utan vi vet att vi har många vinster kvar att vinna.

Ung Vänsters roll i hbtq-rörelsen är att vara en politiserande kraft. Vi förpassar inte hbtq-kampen till en fest som inträffar en gång om året eller en månad när profilbilderna på sociala medier är regnbågsfärgade. Vi låter inte organisationer, företag eller länder som använder hbtq-personers liv och villkor för att vinna politiska poänger komma undan. Vi ska syna och synliggöra dessa. Vi arbetar för att göra hbtq-kampen till en politisk rörelse där krav för bättre levnadsvillkor och utökade rättigheter för hbtq-personer står i fokus.

Hbtq-kamp och klasskamp

Vi ser att en del av att verka för ett politiserande av hbtq-rörelsen är att prata om klass. Hbtq-personer är en grupp som drabbas hårt av de nedskärningar som görs i skolan, psykiatrin och vården. De är också ofta en extra utsatt grupp på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. Många unga hbtq-personer upplever otrygga hemförhållanden och våld i hederns namn som konsekvens av homo- och transfobi, men den svåra bostadsmarknaden och arbetsmarknaden gör att få unga personer kan flytta hemifrån eller börja arbeta när de vill. Vi måste vara den delen av hbtq-rörelsen som belyser hur hårt klassamhället slår mot hbtq-personer. Vi måste belysa att kapitalismen är ett ohållbart system som aldrig kommer att ge oss värdiga liv.

Antifascism

Fascismen är ett av de största hoten mot hbtq-rörelsen. Vi lever i en tid där behovet av en antifascistisk rörelse och antifascistiskt arbete är akut. Ung Vänster är en organisation med lång och mycket erfarenhet av antifascistisk organisering. Vi river ner, förstör och täcker över fascisternas propaganda. Vår antifascism är bred, folklig och konfrontativ. Vi organiserar oss mot fascismens uttryck, oavsett om det handlar om affischer i våra områden eller politiska beslut som fattas i parlamenten.

Internationell solidaritet

Kampen för hbtq-personers rättigheter är global. Trots att hbtq-rörelsen vunnit många kamper såväl i Sverige som globalt har vi en lång väg att gå. På vissa platser i världen arbetar även reaktionära politiker, organisationer och rörelser hårt för att dra tillbaka tidigare vunna segrar. Vi vet att inga politiska händelser sker i ett vakuum och att det som händer i världen även påverkar Sverige. Ung Vänster solidariserar sig med hbtq-rörelser i andra länder och vi uppmärksammar deras segrar. På samma sätt vägrar vi att blunda när hbtq-personers rättigheter, liv och existens hotas i andra länder.

Avslutning

Kampen för hbtq-personers rättigheter är grundläggande för människans frigörelse. De maktstrukturer som begränsar våra liv är inte naturlagar, utan fullt föränderliga. Ung Vänster kämpar för ett samhälle där alla kan leva fritt, utan begränsande normer eller genuskategorier. Vi ser att det är enbart möjligt om vi krossar könsmaktsordningen och kapitalismen. Vårt slutmål är det klasslösa och jämställda samhället — ett samhälle fritt från förtryck.